

Durmuş Hocaođlu

Siyâsî Milliyetçiliğin İflâsı: III

Muhalif, Yıl: 1., Sayı: 35., 15.09.2000-21.09.2000., s.11

Durmuş Hocaođlu, *Muhalif* Yazıları Sıra No: 32

Künye:

- Hocaođlu, Durmuş., “Siyâsî Milliyetçiliğin İflâsı: III”., *Muhalif*, Yıl: 1., Sayı: 35., 15.09.2000-21.09.2000., s.11

12 Eylül sonrası dönemde ANAP'ın Sağ ve Sol'un tamâmını bünyesinde toplamaya mâtûf “**Dört Eğilim**” doktrini ile siyâset sahnesine çıkmasına rağmen daha başlangıcında ağır basan Liberal Merkez Sağ karakteri, zamânının konjonktürünün de katkısıyla — ki en mühim konjonktürel şartlardan birisi Militarizm'e karşı Liberalizm'in temsilcisi konumunda bulunması ve bir diğeri de Merkez Sağ'ın ikinci büyük partisi olan DYP'nin 1983 seçimlerine katılmayıdır — ilk çıkışında çok büyük bir teveccühe nâil olmuşsa da, zaman içerisinde, bir yandan kendisini yenileyebilme konusunda başarı gösterememesi, bir yandan şâibelerle yıpranması, bir yandan da DYP'nin dışli bir rakîp olarak aynı kulvarda yer alması gibi sebeplere binâen sürekli olarak zayıflamış; bu zayıflama Turgut Özal'ın Köşk'e çıkışı ile daha da ilerleyerek devam etmiş ve nihâyetinde, Özal'ın çapını tutturması mümkün olmayan bir liderin yönetiminde kalması netîcesinde, 18 Nisan 1999 seçimlerinde baraj limitini güçlkle aşabilecek bir konuma kadar düşmüştür.

Beri yandan, 12 Eylül 1980 öncesinde Merkez-Sağ'ın tekeli elinde tutarken şimdi bu pazarı ANAP ile paylaşmak mecbûriyetinde kalan DYP de bütün zorlamalarına rağmen, hem pazarın dışına çıkamaması ve hem de pazarı büyütememesi yüzünden ancak belirli bir nisbette tutunabilmiş ve fakat zaman içerisinde, bilhassa 1991 seçimlerini müteâkiben, değişen şartlara göre kendisini yeniden üretebilme yeteneği gösteremediği için sürekli kan kaybetmeye başlamış; bu kan kaybetme, Demirel'in 1993'te tâlih bir hediyesi olarak Cumhurbaşkanlığı'na ref olunması netîcesinde Parti'nin başına adetâ paraşütle ge(tiri)len Çiller döneminde de muntazaman devam etmiştir. Doğru-düzgün bir şekilde Türkiye'yi bile tanımadan Türkiye'de politika yapmaya başlayan Çiller'in ilk zamanlarda propapanda edilen vizyonunun yetersizliği kısa zamanda açığa çıkmış, DYP de, tıpkı aynı pazardaki rakîbi ANAP gibi, aşağı-yukarı benzer sebepler yüzünden sürekli olarak irtifâ kaybetmiş, o tarihten sonra girdiği her seçimden biraz daha ufalarak çıkmış ve nihâyet 18 Nisan 1999 seçimlerinde ANAP'tan daha beter bir konuma gerileyerek, barajı ancak kıl payı bir farkla aşabilmiştir.

Bu sûretle, DYP ve ANAP arasında bölünen Merkez Sağ bir bütün olarak, zamanla, kendisini yenileyebilme, Türkiye'yi okuyabilme, O'nun sorunlarına çözüm üretebilme, sorularına cevap verebilme konusunda git-gide kifâyetsizleşmiş, sürekli olarak zayıflamış ve bu da bir vakum yaratmıştır.

Bu arada vurgu ile belirtelim ki, öncelikle, her iki partide de ciddî anlamda bir *başkanlık problemi* zuhur etmiştir: Gerek ANAP ve gerekse de DYP, kurucularının karizmasından mahrum sıradan genel başkanların elinde, profil îtibâriyle sıradanlaşmıştır. Bilhassa Türkiye gibi “lider”in çok şey, hattâ neredeyse Parti’nin kendisi demek olduğu bir memlekette bu zaâfiyet çok büyük bir tehlike demektir; her zaman ve her parti için. Bunun yanında, ANAP sür’atle, dahada ciddî ve gerçek bir siyâsî parti olarak kurumlaşmak yerine şâibeli bir menfâat kumpanyasına münkalib olmaya başlayarak ve DYP ise, sıhatsız de olsa hızla şehirleşen Türkiye’de hâlâ Köy’e ve Köylülük’e dayalı elli yıllık politikasını değiştirmeyen yapısıyla hızla erimeye başlamışlardır. Ve kezâlik, her iki partinin de 1991 seçimlerinden ve hassaten 28 Şubat’tan sonra sergilemiş oldukları performansın yetersizliği yıpranmalarını ve erimelerini hızlandırmıştır. Bu sûretle, topyekûn Merkez-Sağ, Türkiye için normal ve mâkul olmayan bir erime sürecine girmiş ve zayıflamıştır. İşte bu zayıflama, Merkez’den dışarıya doğru yönelen “Merkez-Kaç (Santrifüj) Kuvvetler”ini dengeleyen “Merkez-Çek (Santripet) Kuvvetler”e galebe çalmasına ve Merkez-Sağ kitlenin Merkez-Dışı’na savrulmasına sebebiyet vermiştir.

★ ★ ★

Merkez-Dışına doğru savrulan bu oyların gidebileceği üç adres bulunabilirdi: Merkez-Dışı’nda bulunan Muhafazakâr-İslâmcı RP, Muhafazakâr-Milliyetçi BBP ve MHP.

Merkez Sağ’daki erimenin henüz bu mertebede yüksek bir nisbete ulaşmadığı 1995 seçimlerinde bu adres RP olmuştu. Türkiye’de yükselen “Siyâsî İslâm” talebi rüzgârını da arkasına alan RP, Merkez Sağ’ın çöküşünün de yarattığı vakumu iyi değerlendirerek, görülmemiş bir tırmanışa geçti. RP, kendisi de bir miktar Merkez’e yaklaşarak, Merkez’de hâsıl olan vakumu ve Merkez’den dışı doğru vuku bulan savrulmaları oldukça iyi değerlendirdi ve tepe değerine ulaştı. Burası gerçekten de “tepe” idi; zira hemen akabinde iniş sinyalleri verilmeye başlanmıştı. Filhakîka, biraz da “ne oldum delisi” olan RP beklenen performansı hiç gösteremedi ve tamı tamına “çok kötü” bir parti olduğunu kendi eliyle umum âleme kanıtladı: Öncelikle “Âdil Düzen – Millî Görüş” ütopyası kendiliğinden çöktü; bu, çok ciddî bir darbe oldu ve “Refah Partimiz”in de bu düzenin *herhangi* partilerinden birisi olduğu sarâhatle görüldü. Ve yine görüldü ki, muayyen bir yüzde limitini aşmadığı takdirde kendisini tolere edebilecek olan Sistem, bu limitin geçildiğini görerek vaziyetten vazîfe çıkararak harekete geçtiğinde, RP, en küçük bir vekarlı duruş göstermekten âciz kalmaktadır. İşte, Refah’ı yere seren de asıl bu darbe olmuştur: RP, bir ‘kâğıttan kaplan’ idi.

★ ★ ★

18 Nisan 1999 seçimlerine gelindiğinde, Sağ’daki siyâsî partilerin manzara-i umûmiyesi kısaca bundan ibâretti; seçimlere bu şartlar altında girildi: MHP dışındaki Sağ partilerdeki çöküşün yarattığı ümitsiz bir **siyâsî fetret** ortamı.

Bu noktada, RP’nin, tekrar yükselme ve hattâ statükoyu koruyabilme şansını yakalayabilmesi, tecrübenin de kanıtlamış olduğu gibi, imkân hârici olmaya mahkûmdu. Zira, Refah Partisi’nin talihsiz, aynı zamanda acemî ve komik iktidârı, sâdece bütün Türkiye’yi hâlâ yaşamakta olduğumuz ve git-gide derinleşen, kurumsallaşan bir kriz ortamına itmekle yetinmemişti; bizzat kendi seçmeninin kendisine beslemiş olduğu güven duygusunu da büyük ölçüde tahrip etmişti. İktidar tecrübesi, Parti’nin iktidardan önceki iddialarının büyük kısmının asılsızlığını göstermiş olduğu gibi, özellikle kendi seçmenini korumakta da düşmüş olduğu acz ve kelimenin tam anlamıyla dûçâr olduğu siyâsî tutarsızlık, zillet ve sefâlet, seçmen kitlesinde bir şok etkisi hâsıl etmiş bulunmakta idi ki bunlardan mütevellîd, bu kitlede, şu şekilde buruk bir tesbît doğmuş olmalıdır:

1: “Refah Partimiz”, gücünün ve cesâretinin ötesindeki iddialarıyla, seçmenini tatmîn ve memnûn etmek bir yana, keskin sirkenin küpüne zarar vermesi misâli, zora ve sıkıntıya sokmuştur ve bu hâl devam edici bir karakter taşımaktadır. Yâni, RP/FP bir geri-besleme yaratmıştır; iddiaları ne kadar büyük ise, seçmenine vermiş olduğu zarar da o kadar büyümektedir.

2: Seçmen, açık ve net olarak görmüştür ki —aslında daha önce görebilmeli idi — Türkiye’de İktidar sâdece ve yalnız Halk tarafından tâyin edilmemektedir; bu bugüne dek hiç mümkün olmadığı gibi, ne kadar olacağı bilinmeyen daha uzunca bir süre de asla mümkün olmayacaktır. Bu prensibin doğruluğu konusundaki en tâlihsiz tecrübe olan DP Tecrübesi açık ve seçik bir sûrette ortada dururken RP’nin bundan ciddî bir ders istihraç edememiş olması tarihî bir basîretsizlik nümûnesidir. Bu partinin safderûn ve hayalperest zimamdarları asla anlayamamışlardır ki, her ne sûretle olursa olsun, RP iktidârının yolu, Sistem ile kesişmektedir ve kesişmeye de mahkûmdur. RP’nin akli ve burnu havada uçuk aydın zümresi tarafından *apriorik* olarak öngörülemeyen bu gerçek, 28 Şubat Tecrübesi ile *aposteriorik* olarak, tank paletleri ile kanıtlanmıştır. Yâni, kafalara kakılmak bahasına da olsa, anlaşılmalı bulunmaktadır ki RP veya FP (ki aslında cümle âleme mâlûm olduğu veçhiyle her ikisi her hâl ve kârda aynı şeydir), Halk’tan iktidar vizesi alsa dahi, Sistem’den alamayacaktır. Ve kezâ, yine Tecrübe çok acı bir biçimde ve can yakarak bilfiil göstermiştir ki, Sistem, İktidâr’a uzak, marjinal bir RP’yi tolere edebilir; ama İktidâr’a gelmiş bir RP’yi asla! RP’yi tolere etmeyen Sistem, onu küçülmeye, tolerasyon sınırlarının altına tıkiştırmaya zorlayabilmek için bir yandan doğrudan Parti üzerinde tazyik uygularken diğer yandan da tazyikini kademeli olarak bütün ülkeye yaymakta ve RP’yi besleyen veya beslediği düşünülen kaynakları zayıflatmaya yönelmektedir.

Şu halde, seçmen açısından, RP’ye oy vermeye devam etmenin mânâsı, bir yandan mâruz kalınan sıkıntıların daha da büyümesi demek olacağı gibi, diğer yandan da, Sistem Vizesi problemi yüzünden, verilen oyların boşa gitmesi, hebâ olması demek olacaktır. Bu şartlar muvâcehesinde, RP’ye yönelen kitlesinin ondan uzaklaşmak istemesini tabîî karşılamak gerekecektir. Bunu, aynı zamanda, seçmen kitlesinin kollektif bilincinin, bu partiyi tümünden sahne-i siyâsetten ıskat etmemekle berâber, küçültmeye, yâni Sistem’in tolere edebileceği sınırlara çekmeye yönelmiş olduğu şeklinde de tefsîr edebiliriz.

Bu şartlar muvâcehesinde, gerek ANAP ve DYP’den oluşan Merkez-Sağ’daki ve gerekse RP’deki daralma netîcesinde vücûda gelen boşluk ve siyâsî fetret, bu tabanın seçmen kitlesinin özellikle dış yörüngelerinde bulunan ve parti bağı daha az olan kısımlarının savrulmasına ve kopmasına sebebiyet vermiştir.

Bu noktada şu problem zuhûr etmektedir: Merkez-Sağ’ın ve RP’nin merkezlerinden koparak “serbestleşen” bu seçmen kitlesi ne yapacaktır?

Bu problemin iki hal tarzı bulunduğu açıktır: Serbest(leşen) Seçmen, ya protesto yolunu tercih ederek Seçim Sandığı’na gitmeyecek, ya da kendisine en yakın bulduğu bir partiye doğru yönelecektir.

18 Nisan seçimleri, birinci ihtimâlin vârid olmadığını göstermektedir: Seçimlerdeki katılım oranının yüksekliği göstermiştir ki, Türkiye’de Demokratik Siyâsî Toplum teşekkül etme sürecindedir; zira, Seçmen, *vatandaşlık* bilincine sâhip olduğunu ve aynı zamanda hâlâ İktidar konusunda Halk Vizesi’ne inanmaya devam ettiğini, radikal bir depolitizasyonu reddederek kanıtlamıştır.

İmdi, geriye ikinci ihtimal kalmaktadır: Hangi parti?

Bu partinin Sol olamayacağı zâten apriorik olarak tahmîn edilmeliydi; Sol’un, bu seçmen kitlesinin değer kategorileri ile olan uyumsuzluğu ve kavgalı tarihi, buna imkân vermeyecekti.

Nitekim, Seçim sonuçları bu öngörüğü aposteriorik olarak da doğrulamıştır. Şu halde, Merkez-Sağ'dan ve RP'den kopan Serbest(leşmiş) Seçmen ancak yine Sağ içinde bir partiyi tercih edebilirdi. Bu takdirde de önünde iki yol ayrımı vardı: BBP ve MHP.

BBP'nin — daha sonra analiz etmeyi düşündüğümüz — birtakım sebeplere binâen bu şekilde bir güç sâhibi ve bir câzibe merkezi ol(a)mayacağı zâten belli idi; o takdirde geriye bir tek ihtimal kalmaktaydı: MHP. Yâni: MHP, bu seçmen kitlesi için, birçok tercih imkânı arasında, bilinçli olarak yapılmış en iyi tercih değildi. Hayır! **MHP, bu çâresiz, ve çâresizlikten mütevellîd yüzer-gezer hâle gelmiş, kendisine sığınacak bir çatı altı arayan söz konusu bu seçmen kitlesi için, zarûrî ve hattâ belki de mecbûrî tek tercih idi.**

★ ★ ★

İşte, bu sûretle, MHP, 18 Nisan seçimlerinde, aynı zamanda, asıl olarak kendi başarısının ve câzibesinin bir ürünü ve sonucu olarak bizzat kendisi tarafından *cezbedilen* değil, kendi dışında oluşan şartlar dolayısıyla — ki “konjonktür” denen şey de budur zâten — adetâ kendisine zorla *itilen* oyları da tahsîl etti.

★ ★ ★

İşte; Siyâsî Milliyetçiliğin birinci temsilcisi MHP, **İflâs**'ı bir de buradan getirdi.

Şöyle ki: MHP kadrosu 18 Seçim sonuçlarını iyi tahlîl edemeyerek yanlış bir sonuca vardı ve bu başarıyı bütünüyle kendi mârifetine hamlederken diğer yandan da doğru bir tesbitten yanlış bir sounca gitti: MHP, öyle anlaşılmaktadır ki, 28 Şubat Süreci ve “RP Tecrübesi”nden, *bu ülkede İktidâr'a giden yolun sâdece **Halk Vizesi** ile mümkün olmadığı, bunun yanında bir de **Sistem Vizesi** gerektiği* şeklinde doğru bir ders istihraç etti ve fakat bu dersi çok abarttı ve Sistem Vizesi'ni aşırı derecede ön plana çıkarttı. Bu da onun, Halk'tan uzaklaşarak Sistem'e yaslanması netîcesini doğurdu.

Böylece MHP, Demokrasi'nin temel esprisi olan *Toplum'u Devlet'e karşı koruma*, ya da diğer adıyla, *Toplum Hürriyeti'ni genişletip Devlet Hürriyeti'ni daraltma* misyonu yerine tam aksi istikamete teveccüh ederek *Devlet'i Toplum'a karşı koruma, Devlet Hürriyeti'ni genişletip Toplum Hürriyeti'ni daraltma* misyonunu üstlenen tipik bir “devlet partisi” karakteri kazanmaya başladı.

CHP ile aralarında hayli önemli farklılıklar olmakla berâber, bu sürece, bir anlamda, **MHP'nin CHP'lileşmesi Süreci** de diyebiliriz ki İflâs'a yolaçan bir başka mühim âmil de MHP'deki bu tahavvül olmuştur.

